

A. P.

**[Od 17 do 23 września 1963 obradował
w Sofii V Międzynarodowy Kongres
Sławistów...]**

Przegląd Historyczny 55/2, 358-359

1964

Artykuł umieszczony jest w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych, tworzonej przez Muzeum Historii Polski w Warszawie w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego.

Artykuł został opracowany do udostępnienia w Internecie dzięki wsparciu Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego w ramach dofinansowania działalności upowszechniającej naukę.

K R O N I K A

W dniach 20—21 maja 1963 obradowała w Sofii międzynarodowa konferencja historyków poświęcona 1100 rocznicy wprowadzenia alfabetu słowiańskiego.

Od 17 do 23 września 1963 obradował w Sofii V Międzynarodowy Kongres Sławistów. Po raz pierwszy obok językoznawców i badaczy literatury, zgodnie z uchwałą IV Międzynarodowego Zjazdu w 1958 r., reprezentowana była na nim nauka historyczna. Ogółem wzięło udział w Zjeździe 1500 badaczy; wygłoszono ok. 500 referatów i komunikatów naukowych. W obradach Zjazdu uczestniczyła czterdziestosobowa delegacja polska.

Jakkolwiek podstawowa problematyka Kongresu skupiła się wokół badań porównawczych języków i literatury słowiańskich, znalazł się budzący szersze zainteresowanie margines (przeszło 40 referatów, w tym 7 polskich) poświęcony dziejom narodów słowiańskich od czasów najdawniejszych po dzień dzisiejszy.

W traktowaniu starszych dziejów Słowiańszczyzny węzłowe miejsce zajął problem etnogenezy Słowian. Przedstawiony konspekt zarysu etnogenezy Słowian (T. Lehr-Splawiński) stał się punktem wyjścia szerszej dyskusji, w której nadal dominowała hipoteza o praojczyźnie Słowian w dorzeczu Odry—Wisły. Kilka referatów dotyczyło genezy poszczególnych państw słowiańskich (m. in. Z. Sułowski o Wioletach-Lucicach), szczególnie zaś ożywioną dyskusję wywołał referat o powstaniu państwa słowianobułgarskiego (P. Petrov). W kręgu rozpatrywanych spraw znalazły się także początki życia miejskiego (Z. Kaczmarczyk), ruchy ideologiczne (I. Snegerow, D. Angelow), dzieje kultury piśmienniczej (B. A. Rybakow), prawniczej (M. Andrejew). Próba konstruowania dalej idących wniosków o setce jako instytucji genetycznie ogólnosłowiańskiej w oparciu o zbieżność terminologiczną (J. Bromlej) spotkała się ze sprzeciwem obszerniej uzasadnionym w referacie o przedmiocie i metodach badawczych historii praw słowiańskich (J. Bardach), postulującym rewizję utartych poglądów i odmawiającym naukowej zasadności próbom odtwarzania prawa ogólnosłowiańskiego.

Historycy czasów najnowszych skoncentrowali swą uwagę na następujących grupach zagadnień: a) dążenia wyzwolenicze narodów słowiańskich w drugiej połowie XIX w., b) wpływ rewolucji rosyjskich 1905 i 1917 r. na narody europejskie, c) ruch wyzwoleniczy w okresie II wojny światowej, d) przeobrażenia w latach powojennych w europejskich krajach socjalistycznych. Problem rewolucyjnej współpracy Słowian zachodnich i południowych w okresie powstania styczniowego przedstawił H. Batowski, zaś S. A. Nikitin — działalność rosyjskiej dyplomacji na Bałkanach w szóstym — ósmym dziesięcioleciu XIX w. O oswobodzeniu Bułgarii spod panowania tureckiego mówił Ch. Christow, zaś B. Pavićević o walce wyzwoleniczej na Bałkanach w drugiej połowie XIX w.

K. Herman, J. Krizek, D. Jankovic omówili znaczenie rewolucji rosyjskich. Uwypuklono oddziaływanie rewolucji 1905 r. na inne narody słowiańskie (I. Chrienow), oraz znaczenie rewolucji 1905 r. dla rozwoju polskiego ruchu robotniczego i jej wpływu na sprawę polską (L. Bazyłow). W dyskusji podkreślono znaczenie rewolucji rosyjskiej 1917 r. dla rozwiązania antagonizmów polsko-rosyjskich (H. Batowski).

Tematyki walk narodowowyzwoleniczych i charakteru oraz etapów II wojny światowej dotyczył referat kolektywu autorów radzieckich. Uzupełniał go niejako referat J. Hroziencika (Czechosłowacja). Ostatnia grupa tematyczna repre-

zentowana była przez dwa referaty: o reformie rolnej w europejskich krajach socjalistycznych (A. Ajnenkiel) oraz o rewolucji kulturalnej w ludowej Republice Bułgarii (W. Woźniowa).

W podsekcji onomastycznej omawiano m. in. realizację atlasu toponomastycznego, dyskutowano też nad zagadnieniem toponimiki jako źródła do dziejów społecznych średniowiecznej Słowiańszczyzny. W podsekcji językoznawstwa porównawczo-historycznego podnoszono problem rozdziału języków słowiańskich. Próby datowania tego zjawiska na początek X w. (A. Lamprecht) i wnioski na tej podstawie, że Cyryl i Metody pisali w języku ogólnosłowiańskim, spotkały się z gruntowną krytyką (T. Lehr-Spławiński). Z referatów wygłoszonych na sekcji historii literatury warto zasygnalizować niektóre pozycje o szerszym znaczeniu dla badań kultury i dociekań źródłoznawczych, jak np. wschodnie i zachodnie składniki starszego piśmiennictwa Słowian południowych (D. Radojčić), wpływ łacińskiej kultury książkowej na literatury słowiańskie starszej daty (J. Hrabek), system staroruskich gatunków literackich (D. S. Lichaczew), źródła Domostroja (L. Jagoditsch), problemy kultury i literatury polskiego Oświecenia (Z. Libera), przekładowa beletrystyka u Słowian wschodnich i zachodnich w XV—XVI w. (J. Lurie), związki kulturalne i literackie Polski ze Słowiańszczyzną południowo-wschodnią w dobie humanizmu i renesansu (T. Ulewicz), szerzej omawiany był romantyzm w literaturach słowiańskich (m. in. S. Fiszman, M. Jakubiec).

VI Międzynarodowy Zjazd Słowistów odbędzie się w 1968 r. w Pradze.

A. P.

W dniach od 19 do 21 marca 1963 obradowała w Liblicach konferencja na temat: Najstarsze dzieje narodu czeskiego i słowackiego. Najwięcej miejsca w obradach konferencji poświęcono dziejom państwa wielkomorawskiego.

W dniach od 30 września do 5 października 1963 obradowała w Brnie i w Nitrze międzynarodowa konferencja poświęcona 1100 rocznicy powstania państwa wielkomorawskiego, zorganizowana przez Archeologický Ústav ČSAV. W czasie konferencji 11 badaczy wygłosiło referaty (m. in. J. Poulik, B. Chropovský, F. Graus, J. Dekan, P. Ratkoš). Konferencja połączona była z otwarciem w Brnie wystawy pn. „Velká Morava” oraz z objazdem wykopalisk w Starém Městě — Sadech, Pohansku i Mikulčicach. W konferencji wzięła również udział pięcioosobowa delegacja polska.

W dniach 17—19 maja 1963 zorganizowano w Douai kilka konferencji poświęconych historii regionalnej w ramach Journées Internationales d' Histoire du Droit.

W dniach od 3 do 6 października 1963 odbyło się w Lyonie międzynarodowe kolokwium poświęcone historii religii w Europie. Wygłoszono trzy podstawowe referaty: o problemie sieci parafialnej (de Dainville), o życiu religijnym w XV i XVI w. we Francji i w Niemczech (referat zbiorowy: Delaruelle, Geisendorf, Halkin, Lau, Moeller, Zeeden) i o metodyce badań w zakresie historii religii (R. Rémond).

W Akrze (Ghana) zakończono wstępne prace nad monumentalnym wydawnictwem „Encyclopedia Africana”. Obejmuje ono w 16 tomach (po 625 stron każdy) około 7 tysięcy haseł. Szczególnie wiele miejsca zajmą w niej